

Gemeentefonds en toelagen

De uitdaging

Via belastingheffing halen gemeenten rechtstreeks middelen bij de gezinnen en ondernemingen die op hun grondgebied gevestigd zijn, maar ze zijn ook sterk afhankelijk van de financiële transfers die van de hogere overheid komen. Volgens de budgetten 2012 bedragen deze overdrachten 4,6 miljard EUR, waarmee ze de tweede belangrijkste financieringsbron vormen. Ze vertegenwoordigen gemiddeld 36,1% van de gewone ontvangsten van de gemeenten (de toelagen voor het onderwijzend personeel niet meegerekend). De financiering van de gemeenten en van de lokale besturen in het algemeen komt vooral toe aan **de gewesten**, die er steeds meer middelen voor uittrekken. Zo eisen de uitgaven ten gunste van de lokale besturen bijna een kwart van de gewestbegrotingen op.

De financiële middelen die aan de gemeenten worden toegekend, hebben vier doelstellingen:

- een **algemene financiering** van de gemeenten en een perequatie van de financiële middelen omdat het fiscaal potentieel en de lasten die de gemeenten moeten dragen, verschillen (voorbeeld van algemene financiering is de dotatie van het gemeentefonds);
- een **specifieke financiering** in ruil voor opdrachten die zij uitvoeren die andere gezagsniveaus aan hen hebben gedelegeerd (bijv. openbare bibliotheek, onderwijs, afvalbeleid ...);
- de gewestoverheid wil **invloed uitoefenen op bepaalde aspecten van het lokaal beleid** en zo de gemeenten aanzetten tot gerichte actie die samenhangt met de gewestelijke initiatieven en beleidsontwikkeling (aanmoedigende of voorwaardelijke dotaties);
- het **financieel herstel** van gemeenten die in moeilijkheden verkeren (buitengewone steun die gewoonlijk wordt toegekend na goedkeuring van een beheersplan).

De financiële transfers kunnen twee belangrijke vormen aannemen:

- de **globale dotaties** (ook algemene dotaties genoemd, dotaties van het gemeentefonds, algemene financie-

ring ...) mogen door de gemeenten die er recht op hebben vrij worden gebruikt;

- de **toegewezen dotaties** dienen om bepaalde uitgaven te financieren (specifieke toelagen).

Een tweede onderscheid heeft te maken met de uiteindelijke bedoeling van de financiële overdracht, namelijk de werkings- of de investeringsuitgaven financieren. In deze fiche wordt enkel ingegaan op de problematiek van de transfers om de **gewone dienst** te financieren (fiche 15 gaat over de kapitaaltoelagen voor de financiering van de investeringen).

De financiering via de dotaties en toelagen wordt gewoonlijk beschouwd als niet in het belang van de lokale autonomie omdat de besturen afhankelijk blijven van de overheid die de dotatie toekent. Het **Europees Handvest voor Lokale Autonomie** bepaalt dat het toekennen van toelagen geen afbreuk mag doen aan de fundamentele vrijheid die de lokale besturen hebben om een beleid te voeren op hun eigen bevoegdheidssterreinen. Het is evenwel duidelijk dat de beslissingsmarge bij het ontvangen van toelagen beperkter is dan bij globale dotaties. Zo moedigt het Europees Handvest voor Lokale Autonomie de hogere overheden aan om bij voorkeur te opteren voor de algemene financiering van de lokale besturen (in België beter bekend als het gemeentefonds).

Het **gemeentefonds** werd in 1860 in het leven geroepen als compensatie voor de afschaffing van de octrooirechten (een soort douanerechten op goederen) die door de gemeenten werden geheven. Sedert de Staatshervorming van 1988 is de materie van de algemene financiering van de gemeenten geregionaliseerd. De wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en gewesten regelt de overdracht van de middelen die deze instanties in staat moeten stellen om effectief hun opdracht waar te nemen. Sindsdien bepalen de gewesten autonoom de bedragen en de verdelingsregels van het gemeentefonds. Sinds 1 januari 2005 is de Duitstalige Gemeenschap bevoegd voor de algemene financiering van de negen Duitstalige gemeenten.

In het algemeen hebben de gewestregeringen twee doelstellingen bij de algemene financiering van de gemeenten:

- **een stabiele evolutie van de financiële middelen:** sinds enkele jaren kennen de dotaties van het gemeentefonds een evolutiemechanisme (bepaald in het decreet) dat rekening houdt met de inflatie maar ook met een toename in reële termen (is het geval voor Vlaanderen en Wallonië). Daardoor vermijdt men dat het gemeentefonds procentueel achteruitgaat als een van de financieringsbronnen van de gemeenten, zoals dat in het verleden het geval was (1980-2000);
- **een grotere solidariteit tussen de gemeenten:** naast de algemene financiering streeft het gemeentefonds ook naar een horizontale herverdeling van de financiële middelen volgens de te dragen lasten en het belastingpotentieel. Zo houden de verdelingscriteria gewoonlijk rekening met het aantal inwoners, de belastinggrondslagen (gezinsinkomsten en opbrengsten uit onroerend goed), de bevolkingsdichtheid, de indicatoren van de centrumfunctie (belang van de beroepsbevolking, aantal leerlingen in het onderwijs) ....

De factoren die de evolutie bepalen van de financiële middelen die naar de gemeenten worden overgeheveld, zijn variabel en hangen af van:

- **het beleid van de subsidiërende overheden en vooral van hun financiële capaciteit:** de hogere overheden kunnen immers, om financiële redenen of beperkingen die hen eigen zijn, de budgettaire middelen bijsturen die toegekend worden voor een bepaald beleid; bovendien kan de speelruimte van de lokale besturen wijzigen wanneer het bedrag van de financiële transfer niet voldoende het financiële kostenplaatje dekt dat nieuwe wetgevende maatregelen van de hogere overheden met zich meebrengen of wanneer de nieuwe bevoegdheden of opdrachten worden overgeheveld;
- **evolutiemechanismen die al (of niet) door de regelgeving zijn voorgeschreven:** sommige systemen houden uitdrukkelijk rekening met een factor voor de jaarlijkse evolutie van de toelage of dotatie (bijv. afhankelijk van de inflatie, de reële groei van de economie of een forfaitaire groeivoet ...). Dat garandeert voorspelbare financiële middelen waarvan de evolutie beter aan die van de kosten is aangepast;
- **criteria eigen aan de gemeente:** de talrijke dotaties worden toegewezen op basis van criteria die voor elke gemeente anders zijn (bevolking, fiscale normen ...) en die in de loop van de jaren kunnen veranderen en dus op- of neerwaarts kunnen worden bijgestuurd en zelfs worden afgeschaft (in het geval van voorwaardelijke criteria).

Regelgevend kader

De financiële regelingen voor de **specifieke toelagen** zijn legio en veranderlijk. Bovendien verschillen ze van gewest tot gewest. Het zou eentonig zijn om ze hier op te sommen (zie hiervoor het subsidieoverzicht van de gewestadministraties en/of de verenigingen van steden en gemeenten). Wij beperken ons dus tot het vermelden van de reglementaire verwijzingen naar het gemeentefonds of andere tegemoetkomende fondsen (financiële compensatie, grote steden ...).

→ Vlaanderen

- Decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds.
- Decreet van 1 juni 2012 tot wijziging van de diverse bepalingen van het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds.

→ Wallonië

- Decreet van de Waalse Raad van 15 juli 2008 tot wijziging van boek III, titel III, hoofdstuk II van de *Code de la Démocratie locale et de la décentralisation* van 22 april 2004 houdende vaststelling van de regels voor de algemene financiering van de gemeenten.

→ Duitstalige Gemeenschap

- Decreet van 19 december 2008 houdende financiering van de gemeenten en Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn door de Duitstalige Gemeenschap (B.S. van 27 januari 2009).

→ Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- Ordonnantie van 21 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de verdeling van de algemene dotatie aan de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Ordonnantie van 19 juli 2007 met als doeleinde de budgettaire toestand van de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verbeteren.
- Ordonnantie van 19 juli 2007 ertoe strekkende de gemeenten te betrekken bij de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tijdschema

Het Vlaams en het Waals Gewest hebben de voorbije jaren (respectievelijk in 2003 en 2008) hun mechanisme van het Gemeentefonds grondig gewijzigd. Het Brusselse gewest heeft in 2007 twee complementaire financiële systemen gecreëerd (fiscale compensatie, budgettaire verbetering) om de gemeentefinanciën meer te ondersteunen. Het is dus weinig waarschijnlijk dat er nieuwe hervormingen zullen worden aangenomen en ingevoerd, althans vóór het einde van de gewestelijke bestuursperiode (2014).

In de context van het herstel van de overheidsfinanciën van het land, blijft het echter mogelijk dat er bij het opstellen van de gewestbegrotingen budgettaire kredieten worden herzien die worden toegewezen aan de dotaties en toelagen voor de lokale besturen.

Financiële impact

De ontvangsten uit fondsen en de toelagen van overheidswege (vooral van de gewesten) bedragen 4 755 miljoen EUR in het budget 2012 van de gemeenten, d.i. 469 EUR per inwoner. Dat komt neer op 36,1 % van de totale gewone ontvangsten en vormt de tweede financieringsbron van de gemeenten (na belastingheffing).

Binnen deze categorie van ontvangsten zijn de fondsen, d.w.z. de niet-toegewezen dotaties, veel belangrijker (63 %) dan de specifieke toelagen (37 %), hetgeen beantwoordt aan de aanbevelingen die in het Handvest voor Lokale Autonomie werden geformuleerd. De ontvangsten uit fondsen vertegenwoordigen gemiddeld 295 EUR per inwoner, terwijl de toelagen 173 EUR per inwoner bedragen.

Het relatieve belang van deze categorieën van ontvangsten (in EUR per inwoner of in % van het budget) verschilt echter van gewest tot gewest (tabel 1 en grafiek 1).

Tabel 1

Belang van de fondsen en toelagen – Budget 2012

	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Totaal
In miljoen EUR				
Fondsen	1 498	1 100	398	2 996
Toelagen	657	796	306	1 759
Totaal	2 156	1 896	703	4 755
Fondsen	69,5 %	58,0 %	56,5 %	63,0 %
Toelagen	30,5 %	42,0 %	43,5 %	37,0 %
In EUR/inw.				
Fondsen	272,4	312,1	355,3	295,3
Toelagen	119,5	225,7	273,1	173,3
Totaal	391,9	537,8	628,4	468,7

Vlaanderen

➔ Gemeentefonds

1. Indexeringsmechanisme

In Vlaanderen werd in 2003 (via het decreet van 5 juli 2002) een hervorming van het gemeentefonds doorgevoerd. Het nieuwe gemeentefonds verenigt in één enkele dotatie het vroegere gemeentefonds, het Sociaal Impulsfonds en het Investeringsfonds (d.i. de tegenwaarde van de gesubsidieerde werken). Oorspronkelijk koppelde het decreet de dotatie aan een evolutiepercentage op basis van de inflatie en de verwachte groei van het bbp. Sinds 2005 groeit het gemeentefonds aan met een vast percentage van 3,5 % per jaar. In principe komt 8,0 % van het aandeel van de gemeente in het gemeentefonds ten goede aan het OCMW, tenzij de gemeente en het OCMW een andere verdeelsleutel zijn overeengekomen.

Sinds 2008 wordt een bijkomend aandeel van minimum 83 miljoen EUR opgenomen in het gemeentefonds ter compensatie van de afschaffing van de Eliataks. Via het lokaal pact van 2008 verhoogde de Vlaamse overheid dit bijkomend aandeel tot en met 2010.

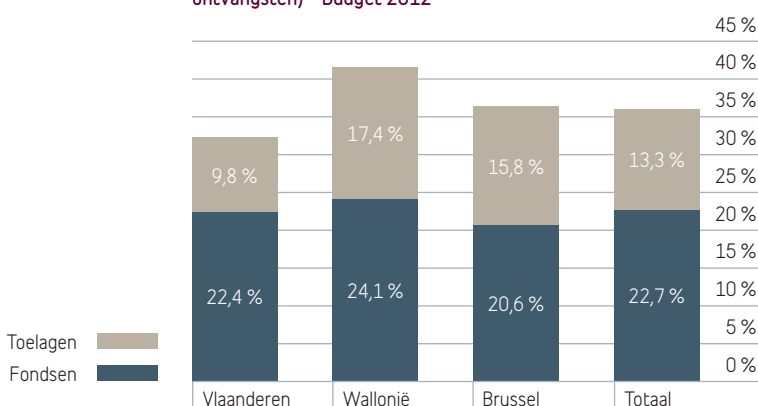
Een van de belangrijkste uitdagingen voor de volgende gemeentelijke bestuursperiode is het vermogen van de Vlaamse regering om, in een gespannen budgettaire context, de forfaitaire groeivoet van 3,5 % te behouden.

2. Vlaams plattelandsfonds

De Vlaamse regering keurde op 25 mei 2012 het voorontwerp van decreet goed voor de oprichting van een Vlaams plattelandsfonds. Dat moet bijkomende financiële onder-

Grafiek 1

Structuur van de ontvangen fondsen en toelagen (in % van de gewone ontvangsten) – Budget 2012

steuning bieden aan plattelandsgemeenten met een beperkte fiscale draagkracht. Bedoeling is het groeiende onevenwicht tussen financiering en takenpakket van gemeenten met typische plattelandskennmerken aan te pakken. Het bewaren van de open ruimte is een van de opdrachten van plattelandsgemeenten die haaks staat op het uitbreiden van de fiscale draagkracht.

De doelgroep van het Vlaams plattelandsfonds werd samengesteld door een rangschikking te maken van alle Vlaamse gemeenten op basis van criteria voor open ruimte: het inwonersaantal per vierkante kilometer en het percentage bebouwde oppervlakte. De middelen uit het fonds worden onder de eerste vijftig gemeenten op deze lijst verdeeld op basis van fiscale draagkracht, waarbij de meest fiscaal arme gemeenten een bonus krijgen.

In een eerste fase werd een bedrag van maximum 8 miljoen EUR bepaald voor het fonds. Via een trekkingsrecht per gemeente van maximum 250 000 EUR kunnen gemeenten er projecten mee financieren in het kader van plattelandsoelstellingen.

De voorziene start van dit fonds werd in de tweede helft van 2012 uitgesteld uit regionale begrotingsoverwegingen.

→ Toelagen

1. Planlastvermindering

Lokale besturen ontvangen toelagen van de regionale overheid om een lokaal beleid uit te werken op domeinen zoals sport, cultuur, ontwikkelingssamenwerking, sociaal beleid e.a. Als verantwoording rapporteren ze hierover in sectorale plannen aan het regionaal bestuursniveau. Door de rapportering voor al de verschillende domeinen ondervinden de besturen wat ze noemen "planlast". Het decreet van 15 juli 2011 stelt daarom algemene regels vast waarmee de Vlaamse administraties de lokale besturen voortaan periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen kunnen opleggen. De planlastvermindering zal een feit zijn zodra de invoering van de nieuwe beleids- en beheerscyclus (BBC) algemeen is, ten laatste in 2014. De aanvraag voor toelagen die kaderen binnen een aantal sectoren wordt dan geïntegreerd in de lokale meerjarenplanning.

2. Reporting opgenomen in BBC

Lokale besturen zijn immers verplicht om, van zodra ze in de BBC stappen, de Vlaamse overheid een strategisch meerjarenplan te bezorgen, goedgekeurd door de gemeenteraad. Dit plan bevat dan alle relevante prioritaire beleidsdoelstellingen en actieplannen van het lokaal beleid. De aanvraag en opvolging van toelagen die kaderen in een aantal sectoren gebeurt vervolgens impliciet binnen de BBC, zodat geen aparte rapportering meer nodig is. De Vlaamse overheid heeft een eigen prioriteitenlijst van beleidsdomeinen opgesteld

waaraan specifieke subsidiëring gekoppeld is. De lokale besturen hebben de keuze of ze inspelen op deze prioriteitenlijst en toelagen aanvragen voor de vooropgestelde beleidsprioriteiten of opteren voor andere accenten in hun lokale beleid.

Wallonië

→ Gemeentefonds

Sinds de hervorming van 2008 is de gewestdotatie aan het Gemeentefonds enkel nog bestemd voor de algemene financiering van de gemeenten en bevat ze het budgetkrediet dat vroeger werd toegewezen voor de steun in het kader van As 1 van het Tonusplan. Anderzijds worden het Bijzonder Hulpfonds en de CRAC voortaan via afzonderlijke gewestdotaties gefinancierd.

De hervorming voorzag ook in de invoering van een nieuw mechanisme om de stijging te bepalen van de globale dotatie toegewezen aan het gemeentefonds. Om die dotatie te koppelen aan de evolutie van de gemeente-uitgaven en meer bepaald aan de personeelsuitgaven, groeit het gemeentefonds sinds 2010 jaarlijks aan met de inflatiegraad van het jaar waarin het wordt verdeeld, vermeerderd met 1 %.

Het nieuwe systeem voor de verdelingswijze zal zeer geleidelijk in werking treden en in de komende bestuursperiode slechts gedeeltelijk worden toegepast. De nieuwe criteria zullen immers pas in 2028 voor 100 % gelden. Tijdens een overgangperiode van 20 jaar zullen de Waalse gemeenten een gewaarborgde minimale dotatie ontvangen (vastgesteld op basis van de vroegere criteria) die elk jaar met 5 % zal afnemen en in 2028 zal worden afgeschaft.

Pas vanaf 2013 (d.i. het begin van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode) zal de verdeling voor meer dan een derde op de nieuwe criteria berusten en na 2018 (d.i. bij het aflopen van de gemeentelijke bestuursperiode) wordt dat meer dan twee derde.

Het saldo van de gewestdotatie zal tijdens de overgangperiode stijgen en worden verdeeld op basis van 5 nieuwe criteria: de fiscale perequatie, externe factoren, de sociale of gesubsidieerde woningen, de bevolkingsdichtheid en het statuut van hoofdplaats.

→ Toelagen

De Waalse regering is in haar Algemene Beleidsverklaring (2009-2014) de volgende verbintenissen aangegaan voor de subsidiëring van de gemeenten en de stabiliteit van de lokale financiën:

→ **het principe van budgettaire neutraliteit garanderen** van beslissingen die het gewest neemt. Voor elke beslissing met een impact moet worden onderzocht wat de financiële en administratieve lasten zijn voor de lokale besturen. De Waalse regering verbindt er zich ook toe dit standpunt te verdedigen tegenover de andere gezagsniveaus, vooral op het vlak van de financiering van de politie- en brandweerdiensten.

In dit kader ontvangen de Waalse gemeenten ongeveer 70 miljoen EUR als compensatie voor het verlies aan belastingopbrengst als gevolg van de maatregelen die het gewest heeft genomen (fiscale hervorming van 2003 van de onroerende voorheffing en de maatregelen die werden genomen in het kader van het Marshallplan – zie fiche 6 voor meer details). De compensaties slaan echter niet op de vrijstelling van onroerende voorheffing voor infrastructuur gevestigd in de omgeving van de **regionale luchthavens** (+/- 350 000 EUR aan opcentiemen voor de 4 betrokken gemeenten);

→ de **toelagen** voor de lokale besturen **vereenvoudigen en rationaliseren** via:

- het creëren van een onlinedatabase die alle beschikbare toelagen van de gewesten en gemeenschappen bevat;
- het vereenvoudigen van de formulieren, een follow-up van de voortgang van de dossiers, gestandaardiseerde controles ...;

→ **steun aan gemeenten met financiële problemen**: de gemeenten die kampen met een structureel tekort dat verband houdt met de lasten uit het verleden, kunnen een lening aanvragen voor steun op lange termijn met een looptijd van 20 jaar.

In ruil voor de tegemoetkoming van het gewest in de lasten van deze lening (vastgesteld op 50 % van de totale annuïteit die op het ogenblik van de toekenning verschuldigd is), moet de gemeente een meerjarenplan opmaken om het budget weer in evenwicht te brengen, zowel voor het eigen dienstjaar als voor alle dienstjaren samen.

zijn financiële steun op te trekken via systemen die nieuw ingevoerd werden sinds 2007:

→ jaarlijkse steun van 30 miljoen EUR voor de **verbetering van de budgettaire toestand van de gemeenten**.

Bij de verdeling van deze toelage wordt rekening gehouden met de financiële situatie (gemeenten met een saneringsplan en de omvang van de tekorten) en economische toestand van de gemeenten (via de verdelingscriteria die gehanteerd worden voor de algemene dotatie aan de gemeenten). Bovendien wordt een aanvullende toelage verleend aan de gemeenten waarvan de bevolkingsgroei boven het gemiddelde ligt en die beschikken over een groot aantal kwaliteitswoningen in openbaar beheer en met sociaal doel.

→ **Fiscaal compensatiefonds**: in ruil voor de afschaffing van bepaalde gemeentetaksen (die nadelig zijn voor de economische ontwikkeling) heeft het gewest een fiscaal compensatiefonds van 16 miljoen EUR in het leven geroepen. 50 % van dit bedrag dient om de afschaffing van belastingen te compenseren en de overige 50 % om het zwakke rendement van de belastingheffing door de gemeenten te compenseren.

Bovendien ontvangt de Stad Brussel een bijzondere dotatie (meer dan 102 miljoen EUR) ten laste van de federale begroting om haar functie van hoofdstad van het land te kunnen vervullen.

Als gevolg van de Lambermont-akkoorden, ten slotte, ontvangen de Brusselse gemeenten eveneens een dotatie¹ vastgelegd door de federale staat (31 miljoen EUR in 2010) en verdeeld onder de gemeenten met minstens één schepen of OCMW-voorzitter die tot beide taalgroepen behoort.

Dankzij de herfinanciering van het Brusselse gewest door de institutionele akkoorden zou het gewest in staat moeten zijn om de komende jaren zijn financieringsinspanning ten gunste van de lokale besturen te handhaven².

Brussels Hoofdstedelijk Gewest

→ Gemeentefonds

1. Indexeringsmechanisme

De ordonnantie betreffende de algemene financiering van de gemeenten bepaalt dat de algemene dotatie aan de gemeenten jaarlijks met 2 % wordt verhoogd. Het gaat om een minimumpercentage. Tijdens de voorbije gemeentelijke bestuursperiode (2007-2012) bedroeg de gemiddelde groei 2,7 %.

2. Aanvullende dotaties

Rekening houdend met de precaire financiële toestand van de Brusselse gemeenten, heeft het gewest besloten om

→ Toelagen

Onder de meer specifieke toelagen zijn er:

- de bijzondere toelagen aan de gemeenten om tegemoet te komen aan de opdrachten van gemeentelijk belang van de Brusselse ziekenhuizen (10 miljoen EUR per jaar);
- de toelagen die verleend worden in het kader van de opwaardering van de barema's en ten gunste van de lage lonen van de ambtenaren van de lokale besturen (29 miljoen EUR) ;
- diverse financiële tegemoetkomingen van de federale overheid: 6 miljoen EUR voor de veiligheidscontracten,

¹ Dotatie artikel 46 bis van de wet van 12 januari 1989.

² Zie interview van minister-president Charles Picqué in "Contact - Special Verkiezingen nr. 5 van september 2012, ter inzage op de internetsite www.belfius.be (rubriek: Onze expertise - Verkiezingen 2012 - Een blik op de toekomst).

7,3 miljoen EUR voor de grote steden en 6,6 miljoen EUR voor de Europese topontmoetingen.

Bovendien zullen de Brusselse gemeenten gedeeltelijk aanspraak kunnen maken op de herfinanciering van het gewest via de dotatie voor de taalpremies en het bedrag van 30 miljoen EUR dat voor veiligheid wordt uitgetrokken.

Duitstalige Gemeenschap

Sinds 1 januari 2005 is de Duitstalige Gemeenschap bevoegd voor de algemene financiering van de negen Duitstalige gemeenten. Vanaf 2010 werden de dotaties uit het vroegere Tonusplan opgenomen in de globale dotatie van het Gemeentefonds (ongeveer 20 miljoen EUR). Het evolutiemechanisme voor de dotaties voorziet een indexering van 1 % verhoging. Gezien de crisis en de context van begrotingssanering heeft de Duitstalige Gemeenschap echter besloten om de algemene dotatie met 2 % te vermindern in 2010 en de verhoging van 1 % in 2013 en 2014 uit te stellen.

Het financieringssysteem omvat ook een basisdotatie voor de culturele, sportieve en recreatieve verenigingen (428 000 EUR). Deze dotatie wordt verdeeld onder de 9 gemeenten en jaarlijks geïndexeerd.

Verwante dossiers

- De problematiek van de financiële transfers van de hogere overheden houdt zeer nauw verband met de **lokale belastingheffing**. Belastingen heffen is immers de financieringsbron die de gemeenten gebruiken om hun budget sluitend te maken en het eventuele gebrek aan andere financieringsbronnen op te vangen. De stijging van het Gemeentefonds en van de toelagen in het algemeen heeft dus een weerslag op de fiscale druk van de gemeenten. Bovendien berusten heel wat verdelingsnormen gedeeltelijk op criteria van fiscale aard. Wijzigingen in het fiscaal beleid kunnen voor een bepaalde gemeente onrechtstreeks resulteren in aanpassingen van ontvangen toelagen of dotaties.
- De mate waarin de financiële overdrachten toenemen is afhankelijk van de **financiële situatie van de subsidiërende overheden**. De deelgebieden zijn echter aan steeds grotere financiële eisen onderworpen in het kader van de naleving van het budgettair stabiliteitspact dat aan de Europese Commissie werd overgemaakt (fiche 2 - Het budgettair stabiliteitspact en ESR 95-normen).
- In het kader van het **grootstedenbeleid** ontvangen 17 steden federale steun (bijna 85 miljoen EUR) dankzij de contracten die de steden afsloten gericht op kansarme wijken (contract "Duurzame stad" genoemd sinds de integratie van de huisvestingsprogramma's). Als gevolg

van het institutioneel akkoord over de zesde Staatshervorming wordt overwogen om de bevoegdheden in verband met het grootstedenbeleid naar de gewesten over te hevelen, maar volgens een tijdschema en op een manier die nog niet vastligt. De contracten "Duurzame stad" werden (voorlopig) tot 31 december 2012 verlengd.

Aanvullende informatie

Kadaster van de toelagen aan de gemeenten:

- Wallonië: kadaster van de toelagen op de website van de gewestadministratie belast met de lokale besturen (DG05): subsides.pouvoirslocaux.wallonie.be
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: database van de toelagen voor de Brusselse lokale besturen op de website van de Vereniging van de Stad en de Gemeenten van Brussel (VSGB): www.avcb-vsgeb.be

Wekelijkse briefwisseling van het CRISP (2009, nr. 2026-2027): "*La réforme du Fonds des communes en région wallonne*", Jean-François Husson, 72 pagina's.

Dossier over het gemeentefonds op de website van de VVSG, met daarin een beschrijving, de gedetailleerde berekening van de verdelingscriteria en de prognoses voor de komende jaren: www.vvsg.be (rubriek Werking & Organisatie/Financiën).

Contact Special Verkiezingen nr. 5 - september 2012: "De visie van de ministers van Binnenlands Bestuur", beschikbaar op de website www.belfius.be (rubriek Onze expertise / Verkiezingen 2012 / Een blik op de toekomst).